

Sodim, da bi bilo plemeniteje, ako bi se o mrtvecu ne govorilo slabo in ako bi se ne metalo kamenje za njim v grob. Oprostite, gospoda moja, da sem postal nekoliko glasen. Oprošča me to, da je tudi z druge strani nekdo govoril tako glasno, da je to spominjalo na bajni stentorski glas.

Predno končam, naj se na kratko omenim, da je prenapetosti v nekem drugem taboru iskati in najti, ne pa v slovenskem taboru. Zdi se mi, da se je lani vršila v Gradcu deželna učiteljska konferenca, zborovanje. Na to konferenco, na kateri je bilo odločevati o strokovnih in stanovskih vprašanjih, ki bi imela biti skupna, prišli so tudi slovenski učitelji. Znanó mi je in čitalo se je tudi v časnikih, na kar poklada dr. Starkel, kakor se kaže, posebno važnost, da so takrat, ko je prišlo na vrsto posvetovanje o slovenskih šolskih knjigah, nemški učitelji dvorano s posebno baharijo zapustili.

Nemškimi učiteljem tega ne morem zameriti; hoteli so pač pokazati, da stojé na nemškem stališču, da niso prijatelji slovenskega naroda, kateremu ima ta poduk biti v korist. Vprašam pa: Kaj bi se bilo zgodilo, da so slovenski učitelji proti nemškim uprizorili tako javno skazovanje? Ž njimi bi bili predsednik in šolska oblastva najbrž malo drugače postopali. Kar sme jeden, tega drugi pač ne sme!

Mislím, da sem prav podučen, ako opozarjam, da se je lani vršil shod zaveze štajerskih učiteljev v Ptuj; tudi tega shoda so se udeležili slovenski učitelji, a tudi tu so slabo naleteli. Koj v začetku zborovanja so se čuli govori, ki so slovenske učitelje prisilili, da so mislili na odhod, da bi ne bili z besedami vrženi pred vrata.

Nemškimi učiteljem jaz tudi tega ne zamerim, pravo imajo na svoji strani in odgovorni so samo sebi, kako ravnaó napram slovenskim svojim tovarišem. Ti imajo uzroke za to, da se nemškimi učiteljem ne pridružijo, zato pa jih ne smete razupiti kot prenapetneže! Drugega nimam ničesar omeniti.

Cerkvene zadeve.

Zagrebski nadškof.

Tri leta so minola, odkar je umrl kardinal in nadškof Zagrebski Mihalović. Še le zdaj je dobil naslednika v Senjskem škofu Posiloviču, kakor je to »Slov. Gosp.« v političnem ogledu zadnjič kratko omenil. Nehoté se vprašamo, kdo je kriv, da je tolivažna prestolica nadškofijska ostala tri leta brez višjega pastirja? Krivi so Madjari.

Nadškofa Zagrebskega imenuje s sporazumljenjem papeževim naš svetli cesar. To čast je prejel habsburški vladar od papežev kot osebno pravo. Ogersko ministerstvo je pa z vso silo oviralo cesarja v tem njegovem osebnem pravu. In udano zloglasnemu načelu: cerkev mora biti pokorna državi, protivilo je možem, katere sta želela papež in cesar, ter hotelo nadškofijsko palico izročiti duhovniku, ki bi bil ogerski vladí po volji, kar je toliko, kakor po volji ogerskim Judom in kalvincem. Predlagali so torej cesarju le take može, ki so zagriznjeni madjaroni in sovražniki hrvatskega ljudstva. Nadškof Zagrebski naj bi ogerski vladí le pete lizal in duhovnike vzrejeval za madjaronsko gardo po vzgledu prednika Mihaloviča. Zato mu pa ni treba niti kake pobožnosti, niti drugih dobrih lastnostij, katere naj dičijo katoliškega škofa! Dober je celo duhovnik framacón. In res so tudi takega duhovnika vsiljevali cesarju, naj ga imenuje nadškofom Zagrebskim.

Skoraj tri leta se je ogersko-judovska vlada smelo

in predrzno potegovala za bodočega katoliškega nadškofa Zagrebskega. Toda po slavnoznanim škofu Strossmayerju je bil Rim dobro podučen o teh razmerah ter je vrlo odbijal vse nakane ogersko-framacónske vlade. Obveljalo je načelo slavnovladajočega papeža Leona XIII., rajši nobenega škofa, kakor slabega škofa. In Zagreb je je res moral dolgo čakati; naposled pa je dobil pobožnega in učenega nadškofa J. Posiloviča.

Dr. Juraj Posilović je bil rojen v belovarski zupaniji 1834. kot sin revnih rokodelskih starišev. Leta 1858 je bil v mašnika posvečen ter se je napotil na Dunaj v Augustinej, kjer je postal doktor bogoslovja. Po dovršenih študijah se je povrnil v Zagreb kot prefekt in učitelj cerkvenega prava v duhovščini. Na novem Zagrebskem vseučilišču je postal profesor svetopisemskih ved. Dalje časa je bil urednik »Katoliškega lista« ter je pomagal ustanavljati naši Mohorjevi družbi podobno društvo sv. Jeronima, za katero je spisal več knjig. Leta 1876 je bil imenovan za škofa v Senju in letos 17. marcija za nadškofa v Zagrebu, kamor pride prve dni meseca maja.

Škof Posilović je dobro znan marsikateremu Slovincu, ker pogosto zahaja, kakor prijatelj njegov vladika Strossmayer, v zdravíšče slatinsko. Dal Bog, da bi mogel mnogo let vstrajno delovati v svoji visoki, pa težavni službi za dušni in telesni prid naroda hrvaškega!

Letošnji novomašniki.

V mašnike bode letos posvečenih teh-le 16 gospodov bogoslovcev: iz IV. leta: Janez Čemažar iz Selc na Kranjskem, Jožef Janžekovič s Polenšaka, Fortunat Končan iz Žalca, Franc Kovačič iz Veržeja, Martin Pirtovšek od Sv. Martina na Paki, Karol Preskar s Polja pri Kozjem, Alojzij Rožman iz Ljutomera, Alojzij Šijanec od Sv. Križa na Murškem polju, Miha Šket od Sv. Križa pri Slatini, Lovro Šlamberger od Hajdinja, Ernest Trstenjak iz Ljutomeru in Gašpar Zernko od Sv. Križa nad Mariborom. Iz III. leta: Jožef Čede iz Griž, Rudolf Janežič od Sv. Miklavža pri Ljutomeru, Anton Novak iz Šoštanja, Jakob Palir iz Zibike.

Gospodarske stvari.

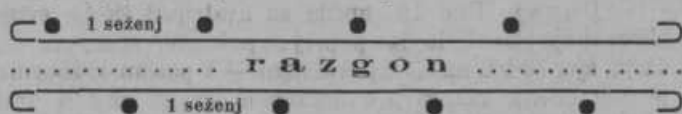
Solnčnica.

Gospodarji in gospodinje, sadite solnčnice! Solnčnica je koristna rastlina, od katere se dá vse od konca do kraja v domači prid obrniti; zato hočem nekatere besede o tej rastlini spregovoriti.

Kedaj se naj solnčnica sadi? Čim preje, tem bolje; če je mogoče, kmalu potem, ko sneg skopni, bodi-si že koncem svečana ali začetkom sušca, se vé, ako je na vrtu kaka gredica pripravljena. V tem času se naj na gredi v vrstah solnčnično seme v dva palca globoke grabice nadeva in sicer jeden palec drugo poleg drugega in z zemljo pokrije. Ni se treba bati mraza, če-ravno še potem mraz ali sneg pride, ker jim to nič ne škodi. Kdor seme tako zgodaj v zemljo spravi, ima že malega travna tako močne sadike, da jih lahko presadi.

Pa kam? Kedar malega travna zemeljski bob ali krompir na ogone sadiš, takrat vsadi pri kraju razgona, kakor je ogon dolg, solnčnične sadike, katere so na gredi že precej močne postale, pa takó, da kedar po razgonu hodiš, na levo in desno po jedno vtakneš, in sicer na vsaki strani jeden seženj (klaftro) drugo od druge; pa ne, da bi vštric stale, temveč takó, da je

druga od druge, ako se oziraš na oba ogona, le pol sežnja oddaljena, kakor postavim, pri zelju ali kapusu. Glej to preprosto podobo! Pika pomeni solnčnično sadiko.

Če pa odraslih sadik nimaš, po nasadi na ta način po dve čvrsti solnčnični zrnji, ko si krompir že bil posadil. Ker so solnčnice za celi seženj druga od druge narazno, lahko še vmes, kakor je navada, fiziola nasadiš. Pri okapanju in ogrebanju krompirja pazi, da solnčnic ne izruješ, temveč jih tudi malo osiplji.

Zakaj se naj tako dela? Zato, ker solnčnice hitro rasejo in se mora spodnje perje odbirati, le samo zgornje štiri ali šest se morajo pustiti, da lahko po razgonu hodiš, tudi kadar je še velika rosa, da se preveč ne zmoeiš. Ali opomniti moram, da ne smeš perja od zgoraj na vzdol česati, da stebila ne olupas, temveč od spodaj na vzgor je moraš lomiti, ali bolje odrezati. Ako hočeš lepe rože dobiti, tedaj tudi panoge potrgaj, katere nad peresom iz stebila poganjajo. (Konec prih.)

Poročilo Vitanjske posojilnice.

V letu 1893 pristopilo je posojilnici 122 novih društvenikov, izstopila dva. Vsled tega narastlo je število zadružnikov na 467, kateri imajo v opravih deležih po 1 gl. 150 gold., v glavnih deležih po 5 gold. 2300 gl., skupaj 2450 gl. Stanje hranilnih vlog se je povišalo med letom za 27.174 gl. 50 kr., tako da znašajo s kapitalizovanimi obrestmi vred koncem 1893. leta 102.190 gl. 13 kr. Prošenj za posojila se je med letom vložilo 266, dovolila so se posojila 194 strankam. Skupaj izposodilo se je 1893 leta 35.721 gold., vrnilo na posojila 7412 gl. 91 kr. Stanje povišalo se je torej za 28.308 gl. 9 kr.

Za dobrodelne namene se je vsled sklepa občnega zbora dne 28. marca 1893 na račun leta 1892 darovalo: Za oltar Matere Božje na Hribercu 15 gl., katoliškemu podpornemu društvu v Celju 15 gold., dijaški kuhinji v Celju 10 gl., družbi sv. Cirila in Metoda v Ljubljani 10 gl., pogorelcem v Št. Rupertu pri Braslovčah 5 gl. Skupaj se je vporabilo od čistega dobička do zdaj za dobrodelne namene 130 gl. Tudi od čistega dobička v letu 1893 se bo vporabila primerna svota za dobre namene. Naznanilo o tem sledi v prihodnjem letnem poročilu. Ves promet Vitanjske posojilnice je v letu 1893 znašal 152.530 gl. 32 kr.

Sadjerejcem.

Zadnji čas je, da poberete in v ogenj vržete suho listje na jabelkah, hruškah, slivah in drugih sadonosnih drevesih, ker so gosenice že žive. Ne prizanašajte spomladi tem požeruhinjam, sicer nam bodo ves sad požrle, nam se pa bodo po njem sline cedile!

Kako se naj tuja živina domačej privadi?

Ako tujo kravo dobiš v svoj hlev in jo k svoji živini privežeš, zgodi se kaj rado, da domača živina tujo, pa včasih tudi tuja žival domačo, začne bosti in od klaje odrivati. Kaj takega si tudi že lahko nekaterokrat opazil, ako domačo goved iz tega ali onega uzroka pri jaslih prestaviš. Toraj kaj je storiti, da se živina druga na drugo privadi? Neki nemški časnik čisto priprost pripomoček naznanja. Tujo žival ali sploh ono žival, ki je bolj boječa in slabejša, z žganjem namaži po glavi in vratu, kakor daleč jo poleg nje privezani vol ali krava more povohati in lizati. Naj še so se po-

prej toliko sovražile, odzdaj se bodo prav kmalu mirno in lepo pogajale.

Sejmovi. Dne 14. aprila v Zdole-Pleterjah pri Brezicah. Dne 16. aprila v Šmariju. Dne 17. aprila pri Kapelah blizu Brezic.

Dopisi.

Od Sv. Antona v Slov. gor. (Sijajno svečanost) smo imeli na belo nedeljo, ko se je otvorilo naše »katoliško bralno društvo«. V lepo okinčanih prostorih g. Alta so se zbrali častiti gospodje duhovniki, učitelji in veliko ljudstva, ne le domačinov, ampak tudi iz bližnjih župnij. S slavnostnim govorom so nas počastili preč g. kanonik Meško, župnik pri Sv. Lovrencu. Z mladostno navdušenostjo so popisali lepoto Slovenskih goric, zlasti po krasno lego naše cerkve, ki je ravno na sredini skrajnih brambovcev slovenskega naroda proti severnim tujcem. Jasno in zanimivo so potem razložili jedrnat besede blagega nepozabljivega škofa Slomška: »Sv. vera je luč, in materin jezik je ključ k blaginjam človeka«. Veliko množico poslušateljev so kar navezali na-se s svojim gladko tekočim govorom; omenili so veliki pomen in velike koristi bralnih društev sploh, zlasti pa, ako se po njih, kakor je tukaj namen, le dobri v krščanskem duhu pisani časniki in knjige med ljudstvom širijo. O tem je nato še obširneje govoril č. g. Cizerlj, kateri je dopričal iz zgodovine in navadnega življenja, da si mora narod, ako hoče srečen biti in si svoj obstanek med drugimi sovražnimi mu narodi zagotoviti, svojo srečo in obstanek zidati le na močni podlagi sv. katoliške vere. Nikakor torej ni misliti, da bo slovensko ljudstvo kedaj dobro shajalo, ako bo že vsled popačene človeške nature sploh bolj in bolj zgubljalo predragi zaklad sv. vere, in ako bo mu povsod, kamor se obrne, ali kaj bodi za papir od gosposke v svoje roke dobi, gospodaril le tuji jezik; rahla rosa materinščine pa mu le redkokedaj zraha srce. Ko so se potem na kratko raztolmačila društvena pravila, volil se je redni odbor in sicer č. g. Cizerlj Alojzij za predsednika, g. Tušak Jožef, podpredsednika, Rojs Jakob, blagajnika, Žižek Francišek tajnika, in Alt Ognjeslav, za odbornika. Kar hitro potem se je pokazalo veliko navdušenje ljudi za društvo in jih veselje do čitanja dobrih knjig; po vpisovanju udov se je namreč teh našle 101. Ker si je društvo postavilo vseskozi nalogo, versko in narodno zavest širiti med ljudstvom, vse kali nasprotnega duha pa celo zadušiti, torej tudi ni bilo vzroka, da bi žene, katere navadno taka društva zavoljo izostajanja svojih mož po gostilnah sovražijo, njim pristop zabranile. Svojo zahvalo moramo še tukaj javno izreči podpornikom našega blagega podjetja: pred vsem preč g. kanoniku Mešku, gg. Mat. Slekovcu, Vrazu Antonu, Mešku Martinu, potem gg. dr. Omulec-u Iv., odvetniku v Ormožu, dr. Žizku v Vojniku, Fr. Žizku, visokošolcu v Gradu in vsem drugim, kateri so nam ali s knjigami, ali pa z denarnimi pripomočki pomagali. Našemu »katoliškemu bralnemu društvu« pa želimo najboljši uspeh, naj bi se obenem z mladostno naravo veselo razcvitalo in svoj preblagi namen v obilni meri doseglo!

Iz Vitanja. (Raznoterosti.) Veliki petek je nalagal Vrhovnikov sin iz Bukove gore plohe; toda tolst ploha pade na njega ter mu treh zmučka. Odpeljati so ga morali v Celjsko bolnišnico. — Veliko nedeljo popoldne pa je Španerjev hlapec v Hudini streljal ter si pri tem nepotrebnem poslu razmesaril obedve roki; tudi njega so poslali v Celjsko bolnišnico. — V